

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом грудня 2022 року

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	236	01.12.2022	Внесено ряд змін до правил реалізації нумізматичної продукції	Вдосконалення правил реалізації нумізматичної продукції НБУ
Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	237	01.12.2022	<p>Зміни було внесено до постанови НБУ від 12.08 2022 р.у № 177 "Про особливості застосування процедур реєстрації та ліцензування учасників ринку небанківських фінансових послуг у період дії воєнного стану та внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39"</p> <p>НБУ оптимізував строки подання документів щодо оцінки фінансового та майнового стану власників істотної участі небанківських фінансових установ і вдосконалив процедуру здійснення такої оцінки. Крім того, регулятор зменшив документальне навантаження на небанківські фінансові установи та вніс інші зміни, пов'язані із запобіганням кризовим явищам у період війни.</p>	Забезпечення безпеки та фінансової стабільності фінансової системи і запобігання кризовим явищам у період запровадження воєнного стану
Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України з питань виведення з ринку системно важливого банку в умовах воєнного стану	238	03.12.2022	<p>Документом було затверджено:</p> <p>1) Положення про порядок погодження подання Міністерства фінансів України щодо призначення Фондом гарантування вкладів фізичних осіб керівників неплатоспроможного системно важливого банку, що виводиться з ринку за участю держави під час дії воєнного стану.</p> <p>2) Критерії до аудиторських фірм, які мають право проводити оцінку фінансово-господарської діяльності неплатоспроможного системно важливого банку, що виводиться з ринку за участю держави протягом дії в Україні воєнного стану, визначення вартості його активів і зобов'язань та вартості його акцій, стану кредитного портфеля та сформованих резервів, переліку осіб, зобов'язання перед якими мають бути ним припинені, та правочинів (у тому числі договорів), що мають ознаки нікчемності, визначені частиною третьою статті 38 Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"</p>	Виведення з ринку неплатоспроможного системно важливого банку за участю держави протягом дії в Україні воєнного стану
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23	239	05.12.2022	Зміни було внесено до Постанови "Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп". Вони стосувались переважно технічного забезпечення безперервної діяльності банківських підрозділів, в тому числі- у випадку відключення електроенергії.	Забезпечення безперервної діяльності банківської системи України в період дії воєнного стану та сприяння її стабільності, а також посилення захисту прав споживачів фінансових послуг

<p>Про затвердження Змін до Положення про організацію та проведення інспекційних перевірок</p>	<p>240</p>	<p>7.12.2022</p>	<p>Зміни передбачають оформлення процесів інспекційної перевірки в електронній формі. Відтепер всі документи під час інспекційної перевірки, у тому числі довідка про перевірку та звіт про інспекційну перевірку, можуть складатися у формі електронного документа (не обмежуючись паперовою формою).</p> <p>Крім того, доповнено підстави для проведення позапланової перевірки з метою врахування удосконалених підходів Національного банку до організації та оцінки якості корпоративного управління, системи внутрішнього контролю, а також приведення у відповідність до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку.</p>	<p>Досягнення стратегічної цілі "Розвиток інновацій фінансового сектору" Стратегії Національного банку України до 2025 року.</p>
<p>Про затвердження Змін до Положення про порядок формування та зберігання банками України та філіями іноземних банків в Україні</p>	<p>241</p>	<p>09.12.2022</p>	<p>Зміни стосуються порядку врахування у покриття обов'язкових резервів облігацій внутрішньої державної позики України</p>	<p>Підвищення ефективності регулювання грошово-кредитного ринку під час воєнного стану</p>
<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18</p>	<p>242</p>	<p>09.12.2022</p>	<p>НБУ розширив можливості страховиків сплачувати перестраховання за кордоном та пом'якшує низку інших обмежень. Так, з 13 грудня страховики мають можливість здійснювати страхові платежі за договорами перестраховання, укладеними з нерезидентами. При цьому встановлено чіткі вимоги до таких операцій, що стосуються як вимог до перестраховиків щодо рівня рейтингу, так і вимог до страховиків – резидентів щодо прозорості діяльності, ділової репутації та виконання нормативів.</p> <p>Крім того, НБУ 13 грудня:</p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечив можливість для громадян інших країн, які служать у ЗСУ, переказувати за кордон отримане відповідно до законодавства грошове забезпечення в межах щомісячного ліміту 400 тис. грн (в еквіваленті). Ці операції можуть здійснюватися через банк, в якому відкрито рахунок для зарахування такого грошового забезпечення; • врегулював питання оплати нерезидентам страхових платежів за договорами перестраховання авіаційних ризиків щодо повітряних суден, у тому числі тих, які перебувають в оренді або лізингу; • уточнив норми щодо здійснення переказів перестраховикам-нерезидентам за міжнародними договорами страхування «Зелена картка»; • уточнив порядок визначення банками обсягів банківських металів, які вони можуть продавати клієнтам із фізичною поставкою; • дозволив державним підприємствами та юрособам-резидентам, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті, переказувати кошти за кордон для сплати членських внесків до міжнародних організацій та інших юросіб-нерезидентів. 	<p>Валютна лібералізація</p>

<p>Про регламент роботи системи електронних платежів Національного банку України та порядок роботи банківської системи України в період завершення звітнього року</p>	<p>243</p>	<p>16.12.2022</p>	<p>НБУ визначив в період завершення звітнього року</p> <ul style="list-style-type: none"> • регламент роботи системи електронних платежів НБУ та порядок роботи банківської системи України • порядок роботи з готівкою в банківській системі України • строки подання статистичної звітності в період завершення звітнього року 	<p>Впорядкування процесу завершення звітнього року</p>
<p>Про затвердження Положення про порядок дій щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті</p>	<p>244</p>	<p>16.12.2022</p>	<p>Встановлено, що надавачі платіжних послуг у разі потреби виконання платіжних операцій користувачів платіжних послуг або власних зобов'язань під час порушень роботи його системи автоматизації та відсутності засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті протягом наступного операційного дня формує Реєстр платежів і доставляє (надсилає) його до Національного банку. НБУ виконує міжбанківську операцію на підставі Реєстру, отриманого від надавача платіжних послуг платника протягом операційного часу НБУ, у той самий операційний день Національного банку. НБУ виконує міжбанківську операцію на підставі Реєстру, отриманого від надавача платіжних послуг платника після операційного часу Національного банку, не пізніше наступного операційного дня. Надавач платіжних послуг у своєму обліку відображає операції за рахунком у Національному банку за датою операційного дня, зафіксованою у виписці Національного банку. Надавач платіжних послуг отримувача операції за рахунками користувачів платіжних послуг відображає відповідно до встановлених ним правил, але не пізніше наступного операційного дня після дати виписки.</p>	<p>Забезпечення організації здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку в період дії воєнного стану,</p>

			<p>з 0% до 5% збільшаться норматив формування банками обов'язкових резервів у національній валюті, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках юридичних і фізичних осіб; • за коштами вкладів і коштами на поточних рахунках інших банків-нерезидентів, а також кредитами, отриманими від міжнародних (крім фінансових) та інших організацій-нерезидентів. <p>З 10% до 15% підвищаться норматив формування банками обов'язкових резервів у іноземній валюті, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках юридичних і фізичних осіб; • за коштами вкладів і коштами на поточних рахунках інших банків-нерезидентів, а також кредитами, отриманими від міжнародних (крім фінансових) та інших організацій-нерезидентів. <p>Натомість за строковими коштами на рахунках юридичних та фізичних осіб норматив обов'язкового резервування не зміниться та в національній валюті залишиться на рівні 0%, а в іноземній – на рівні 10%.</p> <p>Ураховуючи чинний порядок резервування, банки почнуть формувати обов'язкові резерви в новому обсязі з 11 січня 2023 року.</p> <p>Підвищення нормативів обов'язкового резервування дасть змогу знизити вільну ліквідність у банківській системі. Очікується, що загальний обсяг обов'язкових резервів, який формуватимуть банки, збільшиться орієнтовно на 68 млрд грн. За оцінками НБУ, це сприятиме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • посиленню конкуренції банків за вкладників та подальшому підвищенню ставок за гривневими депозитами; • збільшенню банками обсягів строкових гривневих залучень; • зменшенню ризиків для курсової стабільності; • дедоларизації депозитів та посиленню спроможності НБУ утримувати контроль за динамікою інфляції. <p>Вищі вимоги до обов'язкових резервів банків не загрожуватимуть фінансовій стабільності з огляду на рекордні обсяги вільної ліквідності в банківській системі. Це також не обмежуватиме спроможність банків кредитувати.</p> <p>Забезпечення анонсованої можливості для банків покривати до 50% від обсягу обов'язкових резервів за рахунок бенчмарк-ОВДП затверджуватиметься окремим рішенням Національного банку, яке напрацьовуватиметься, у тому числі, з урахуванням пропозицій Міністерства фінансів.</p>	
<p>Про внесення змін до рішення Правління Національного банку України від 23 листопада 2017 року № 752-рш</p>	<p>587-рш</p>	<p>16.12.2022</p>		<p>Посилення монетарної трансмісії.</p>

Про затвердження Змін до Правил застосування переліку документів, що утворюються в діяльності Національного банку України та банків України	245	20.12.2022	Затверджено ряд змін до Додатків до Правил	Вдосконалення систематизації та зберігання документів, організації архівної справи та роботи з документами в банківській систем
Про внесення зміни до наказу Національного банку України від 26 квітня 2022 року № 260-но	1029-но	20.12.2022	НБУ з 30.12.2022 виключив хорватську куну з переліку валют, до яких щоденно встановлюється офіційний курс гривні. Відповідне рішення пов'язане із приєднанням Хорватії до єврозони з 1 січня 2023 року.	Актуалізація переліку валют з щоденним встановленням курсу
Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 06 серпня 2022 року № 173	246	22.12.2022	НБУ відтермінував ще на 4 місяці – до 23 квітня 2023 року застосування окремих тарифів на депозитарні послуги. А саме: <ul style="list-style-type: none"> • тарифів із депозитарного обслуговування депозитарних установ; • тарифів на обслуговування операцій з еврооблігаціями (ОЗДП), що проводяться на користь депонентів НБУ при виконанні ним функції депозитарної установи 	Підтримка фінансового фронту України
Про затвердження Положення про анулювання ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг у період дії воєнного стану та внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39	247	22.12.2022	НБУ на період дії воєнного стану уточнив: <ul style="list-style-type: none"> • процедуру анулювання ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг; • перелік ознак, що свідчать про здійснення надавачем фінансових послуг ризикової діяльності. 	Посилення захисту інтересів вкладників та кредиторів небанківських фінансових установ, а також юридичних осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги
Про затвердження Змін до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України	248	22.12.2022	Внесено зміни до переліку надавачів статистичної звітності (п 4), до переліку статистики, для складання якої використовується надана звітність (п7), а також до додатку до Правил. Документ набирає чинності з 01.03.2023	Забезпечення виконання Національним банком України регулятивних та наглядових функцій

<p>Про встановлення вимог до надання обмежених платіжних послуг</p>	<p>249</p>	<p>26.12.2022</p>	<p>НБУ встановив вимоги до надання окремих видів обмежених платіжних послуг. Так, надавачі обмежених платіжних послуг зможуть надавати послуги з виконання платіжних операцій для оплати цифрового контенту та сплати коштів на цілі благодійної діяльності виключно ідентифікованим абонентам.</p> <p>Ідентифікація абонентів відбуватиметься за наявності таких відомостей про них:</p> <p>для абонентів – фізичних осіб:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прізвище, ім'я, по батькові (за наявності); • серія (за наявності) та номер документа, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України чи спеціальний статус особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності); • абонентський номер чи інший мережевий ідентифікатор кінцевого обладнання, за яким отримуються послуги, або особовий рахунок абонента; <p>для абонентів – юридичних осіб:</p> <ul style="list-style-type: none"> • найменування; • ідентифікаційний код юридичної особи згідно з ЄДР; • абонентський номер чи мережевий ідентифікатор кінцевого обладнання, за яким отримуються послуги, або особовий рахунок абонента. <p>Крім того, запроваджується вимога, що надавачі обмежених платіжних послуг мають право надавати зазначені послуги виключно на підставі договорів, укладених з продавцями цифрового контенту та благодійними організаціями.</p>	<p>Посилення безпеки користувачів платіжних послуг та запобігання шахрайським операціям, пов'язаним з оплатою цифрового контенту і сплатою коштів благодійним організаціям.</p>
<p>Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>250</p>	<p>28.12.2022</p>	<p>Змінами перенесено терміни набрання чинності окремими пунктами постанови НБУ №95 від 17.09.2021</p>	<p>Оперативна видача запасів готівки НБУ банкам, уповноваженим на зберігання запасів готівки</p>

<p>Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>251</p>	<p>28.12.2022</p>	<p>Документом затверджено зміни до :</p> <p>1) Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 вересня 2015 року № 615.</p> <p>2) Положення про проведення Національним банком України на міжбанківському ринку операцій своп процентної ставки, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28 травня 2020 року № 67.</p> <p>3) Положення про здійснення операцій із валютними цінностями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 2</p>	<p>Ефективне використання стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи, механізму проведення операцій своп процентної ставки та вдосконалення порядку проведення розрахунків за валютними операціями</p>
<p>Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>252</p>	<p>28.12.2022</p>	<p>НБУ відтермінував строки впровадження окремих вимог щодо регулювання діяльності банків та банківських груп, встановлених до введення в Україні воєнного стану.</p> <p>Зокрема, відтерміновані вимоги щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • початку включення банками до розрахунку достатності капіталу мінімального розміру операційного ризику в повному розмірі. Новий термін – із 29 грудня 2023 року. До цього часу банки продовжуватимуть включати операційний ризик із коефіцієнтом 0,5; • завершення запровадження останнього етапу розрахунку кредитного ризику за спеціалізованими кредитами. Новий термін – до 31 грудня 2023 року; • завершення запровадження першого етапу процесу оцінки достатності внутрішнього капіталу (ICAAP), який передбачає розроблення, затвердження та запровадження відповідних внутрішньобанківських/внутрішньогрупових документів. Новий термін – до 01 січня 2024 року; • початку здійснення відповідальними особами банківських груп розрахунку мінімального розміру операційного ризику кредитно-інвестиційної підгрупи банківської групи. Новий термін – із 451 календарного дня після припинення чи скасування дії воєнного стану. 	<p>Таке рішення зумовлене неможливістю в умовах воєнного стану впроваджувати зазначені вимоги в раніше встановлені строки. Зокрема, це спричинено перенесенням на законодавчому рівні строків оприлюднення аудитованої річної фінансової звітності, а також відсутністю можливості визначити прогностичні економічні показники на довгостроковий період, які є передумовою якісного виконання зазначених вимог.</p>
<p>Про внесення зміни до Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні</p>	<p>597-рш</p>	<p>28.12.2022</p>	<p>Внесено чергові зміни до методики розрахунку економічних нормативів</p>	<p>Вдосконалення пруденційного нагляду</p>

<p>Про внесення зміни до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану</p>	<p>253</p>	<p>29.12.2022</p>	<p>Було доповнено новим пунктом Правила роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, затверджені постановою Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23 . Доповнення регламентували умови включення дебіторську заборгованості за операціями з ввезення в Україну готівкової іноземної валюти, придбаной за рахунок безготівкових коштів, до груп активів з певним рівнем ризику (20 % та 50%).</p>	<p>Мінімізація негативного впливу наслідків військової агресії Російської Федерації проти України та сприяння стабільності банківської системи</p>
<p>Про затвердження Положення про Реєстр пунктів обміну іноземної валюти та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>254</p>	<p>30.12.2022</p>	<p>НБУ врегулював практичні питання формування та ведення Реєстру пунктів обміну іноземної валюти. Реєстр міститиме інформацію про структурні та відокремлені підрозділи банків, небанківських фінансових установ, операторів поштового зв'язку, яким надано право здійснювати обмін валют. Регулятор щомісяця до 10 числа (включно) розміщуватиме інформацію з Реєстру станом на 01 число поточного місяця на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку.</p>	<p>Необхідність запровадження Реєстру зумовлена введенням в дію з 1 січня 2023 року Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування діяльності з торгівлі валютними цінностями у готівковій формі".</p>
<p>Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18</p>	<p>255</p>	<p>30.12.2022</p>	<p>Внесено зміни до Постанови НБУ №18 від від 24 лютого 2022 року «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану». Було внесено зміни до переліку виключень, на які не розповсюджується заборона здійснення транскордонних переказів</p>	<p>Визначення особливостей функціонування грошово-кредитного та валютного ринків в умовах воєнного стану</p>
<p>Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 12 серпня 2022 року № 177</p>	<p>256</p>	<p>30.12.2022</p>	<p>Зміни було внесено до постанови Правління НБУ від 12 серпня 2022 року № 177 "Про особливості застосування процедур реєстрації та ліцензування учасників ринку небанківських фінансових послуг у період дії воєнного стану та внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39"</p> <p>п2 Постанови було викладено в такій редакції:</p> <p>"2. Національний банк не здійснює оцінки фінансового стану:</p> <p>1) осіб, визначених у пункті 302 глави 37 розділу V Положення про ліцензування та реєстрацію, а також публічної компанії;</p> <p>2) юридичних осіб, контролером/контролерами яких є міжнародна фінансова установа, держава, територіальна громада, юридична особа публічного права та/або публічна компанія.</p> <p>Документи, визначені в пункті 1 цієї постанови, не подаються щодо осіб, оцінка фінансового стану яких не здійснюється."</p>	<p>Забезпечення безпеки та фінансової стабільності фінансової системи і запобігання кризовим явищам у період запровадження воєнного стану</p>

<p>Про затвердження Положення про проведення візного та безвізного моніторингу об'єктів оверсайту платіжної інфраструктури</p>	<p>257</p>	<p>31.12.2022</p>	<p>НБУ оновив порядок проведення візного та безвізного моніторингу об'єктів оверсайту платіжної інфраструктури, до яких відносяться :</p> <ul style="list-style-type: none"> • оператори платіжних систем, розрахункові банки, технологічні оператори платіжних послуг, учасники платіжних систем – у частині дотримання ними законодавства, що регулює діяльність платіжних систем, надання послуг технологічними операторами платіжних послуг; • надавачі платіжних послуг – у частині використання (обслуговування) ними платіжних інструментів, платіжних схем, електронних грошей, взаємодії з іншими учасниками платіжного ринку; • емітенти електронних грошей – у частині випуску та використання електронних грошей (включаючи відкриття та обслуговування електронних гаманців). <p>Крім того, Національний банк:</p> <p>1) вперше регламентував на рівні нормативно-правового акта порядок здійснення безвізного моніторингу, встановивши:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 груп показників, за якими здійснюється безвізний моніторинг об'єктів оверсайту; • систему показників для моніторингу системно важливих та важливих платіжних систем, а також важливих об'єктів оверсайту; • порядок оприлюднення інформації про результати безвізного моніторингу на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку (не рідше двох разів на рік); <p>2) визначив порядок проведення візного моніторингу, що здійснюється у формі планового та позапланового візного моніторингу;</p> <p>3) запровадив ризик-орієнтований підхід до планування візного моніторингу, що полягає у формуванні річного плану візного моніторингу з урахуванням установлених критеріїв, на підставі яких об'єкти оверсайту включаються до річного плану візного моніторингу;</p> <p>4) врегулював організаційні питання проведення візного моніторингу (склад робочої групи та її чисельність, підстави та строки проведення візного моніторингу, права та обов'язки членів робочої групи, а також об'єкта оверсайту, порядок оформлення документів за результатами візного моніторингу тощо).</p> <p>Постанова № 257 набирає чинності з 5 січня 2023 року. З цього дня втрачає чинність Положення про порядок проведення перевірок, затвержене постановою Правління Національного банку України від 09 грудня 2013 року № 503</p>	<p>Оновлення нормативної бази відповідно до відповідно до вимог Закону України "Про платіжні послуги".</p>
--	------------	-------------------	--	--